

Ávarp VOH, við setningu á 48. aðalfundi SSA, haldinn á Vopnafirði, 19. - 20. september 2014.

Forsætisráðherra, Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, og aðrir þingmenn NA–kjördæmis, fulltrúar ráðuneyta sem hér eru, ágætu sveitarstjórnarfulltrúar af öllu Austurlandi, aðrir góðir gestir.

Fyrir hönd stjórnar Sambands sveitarfélaga á Austurlandi, SSA, býð ég ykkur hjartanlega velkomin til 48. aðalfundar SSA, sem haldinn er hér á Vopnafirði, að þessu sinni dagana 19. og 20. September.

Við erum stödd hér í Vopnafjarðarskóla, á þessum fallegu haustdögum, og gestgjafi aðalfundar SSA árið 2014, er sveitarfélagið Vopnafjarðarhreppur, en aðalfundir færast árlega á milli sveitarfélaga.

Dagskrá þessa aðalfundar liggur fyrir, og er í fundargögnum, en hún hefur tekið nokkrum breytingum, frá því hún var fyrst sett saman, og gestalistinn hefur einnig tekið breytingum. Við eigum von á forsætisráðherra Íslands, Sigmundi Davíð Gunnlaugssyni, sem jafnframt er fyrsti þingmaður okkar stóra NA–kjördæmis, þá er von á heilbrigðisráðherra, Kristjáni Þór Júlíussyni, sem einnig er þingmaður kjördæmisins, en einnig var ég beðinn um að flytja fundinum sérstakar kveðjur frá innanríkisráðherra, Hönnu Birnu Kristjánsdóttir, sem einmitt er ráðherra sveitarstjórnarmála, en fulltrúi hennar ráðuneytis mun koma til okkar síðar í dag. Þá er einnig ánægjulegt að sjá aðra þá þingmenn okkar kjördæmis sem hér eru.

Í ljósi atburða síðustu vikna, um jarðskjálfta og eldgos með tilheyrandi mengum og öðrum hættum, þá þótti stjórn SSA einnig tilhlýðilegt að fá til fundarins einn helsta sérfræðing landsins í jarðvísindum, Ármann Höskuldsson,..... sem mun gefa okkur stutt yfirlit um stöðu þessara mála í dag.

Landshlutasamtök sveitarfélaga, eins og SSA, er til samkvæmt sveitarstjórnarlögum, og er ætlað að vera samstarfsvettvangur sveitarfélaga á starfsvæði sínu, sem á Austurlandi telja 8 sveitarfélög, á um 16.000 ferkílómetra svæði, þar sem aðstæður eru ólíkar, sveitarfélögin eru misstór og hafa í sumum málum ólíka hagsmuni, þó svo að í flestum málum eigum við flest sameiginlegt í stóru sem smáu.

Nauðsynlegt er að nýta öll þau tækifæri sem gefast til þess að eiga góð og upplýsandi samskipti á milli þessara tveggja stjórnsýslustiga, þ.e. ríkisvaldsins og sveitarstjórnarstigsins, þó svo að mörg eftirfylgnin og hagsmunagæslan, ásamt samningum fyrir landshlutann, fari í auknu mæli í gegnum landshlutasamtök sveitarfélaga, (eins og SSA). Við höfum nú eflt landshlutann til stærri verkefna á mörgum sviðum, m.a. sérfræði- og stoðþjónustu, með sameiningu stoðstofnana í Austurbrú ses. Það á að ríma vel við stefnuyfirlýsingu núverandi ríkisstjórnar, um flutning á verkefnum og ábyrgð, ásamt tilheyrandi yfirráðum og fjármagni til landshlutanna, og styrkja þannig „hitt“ stjórnsýslustig landsins.

Persónulega, hef ég ekki talað fyrir því að við, í okkar fámenna landi, stofnum til þriðja stjórnsýslustigsins, en með auknum verkefnaflutningi til landshlutasamtaka sveitarfélaga, þarf að skilgreina betur ábyrgð og verkaskiptingu aðila, og klárlega þarf að efla landshlutasamtökin með margvíslegum hætti, en um leið að skilgreina hlutverk þeirra, og ábyrgð í samskiptum við ríkisvaldið. Þá þarf það að liggja fyrir að með auknum verkefnum og ábyrgð landshlutasamtakanna, fylgi einnig sanngjarnar greiðslur, þar sem við erum að taka við verkefnum frá, „ hinu stjórnsýslustiginu“ og vinna þar með ýmsa vinnu sem áður var unnin í ráðuneytum og stofnunum ríkisins.

Í næstu viku verður einmitt Landsþing Sambands sveitarfélaga, á Akureyri, sem haldið er á fjögurra ára fresti, þar sem verkaskipting ríkis og sveitarfélaga verður einmitt m.a. til umræðu og stefnan mörkuð til næstu fjögurra ára.

Það má með nokkru sanni segja að við, sem erum kjörnir fulltrúar í sveitar- og bæjarstjórnnum landsins, séum fótgönguliðar fólksins í landinu, og með allt það góða fólk sem er í okkar stoðkerfi ásamt embættismönnum, gerum við eðlilega kröfu um það að hafa meiri áhrif á þróun mála í okkar nærsamfélagi. Við erum öll hluti af sama hagkerfinu á Íslandi, bæði í sókn og vörn, og héðan af Austurlandi kemur inn stór hluti af gjaldeyristekjum landsins, ásamt öðrum sköttum og gjöldum, og við ætlumst til þess að við fáum eðlilega hlutdeild af þjónustu hins opinbera, sem við eigum rétt á eins og aðrir landsmenn, og að tekið sé tillit til staðsetningar okkar á landinu, þ.e. að við erum lengst frá hinni sameiginlega greiddu þjónustu, sem er mest á höfuðborgarsvæðinu, hvort sem það er í menntun eða menningu, í heilbrigðisþjónustu eða löggæslu.

Þetta er eitt af þeim atriðum sem við, sem erum í forsvari fyrir landshlutasamtök, eins og SSA, erum sífellt að benda á, og nýjasta dæmið sem við höfum lagt fram, er að það kostar okkur 10 sinnum meira að sækja samráðsfundi, fylgja eftir málum, eða gæta hagsmuna okkar landshluta, en þeirra landshluta sem eru nær höfuðborgarsvæðinu, m.a. Suðurlands, Vesturlands, eða Reykjanessvæðis.

OG VIÐ KREFJUMST ÞESS AÐ ÞAÐ SÉ TEKID TILLIT TIL ÞESS, ÞEGAR REIKNIREGLUR SAMNINGA VIÐ LANDSHLUTANNA ERU GERÐAR, ÞAR SEM TEKMÖRKUÐU FÉ ER DREIFT TIL ÝMISSA MÁLEFNA TIL LANDSHLUTANNA, SVO SEM Í MENNTUN- OG MENNINGU, ATVINNUÞRÓUN OG FLEIRI MÁLEFNUM.

EN þó svo að við búum, lengst frá höfuðborginni, „eða í langt í burstistan“ eins og einhver orðaði það þá búum við einmitt á „AUSTURLANDI tækifæranna“ þar sem svo óendanlegir möguleikar eru til framþróunar og eflingar landahlutans, og það er einmitt OKKAR, kjörinna fulltrúa, sem erum eins og fótgönguliðar fólksins sem kaus okkur til ábyrgðarstarfa, að vinna með ALLA möguleika svæðisins.

Þessi aðalfundur markar ákveðin tímamót, hjá mér persónulega, þar sem ég læt nú af fimm ára stjórnarsetu í SSA, og þar af í fjögur ár sem formaður stjórnar. Það hafa verið forréttindi að fá að starfa á þessum sameiginlega vettvangi allra sveitarfélaga á Austurland, og berjast fyrir hagsmunum sem við eigum sameiginlega, og einnig koma að málum, þegar hallar á hjá einstökum sveitarfélögum.

VIÐ ERUM MUN STERKARI EF VIÐ LEGGJUMST Á ÁRARNAR SAMAN, HELDUR ENN Í SITT HVORU LAGI.

Ég vil þó nota tækifærið til þess að hvetja aðalfundarfulltrúa að leggja sig alla fram um að leita leiða til þess að ná samkomulagi um aðalatriðin, sem hér eru til umfjöllunar, því eins og máltækið segi að: „AÐALATRIÐIÐ ER AÐ HUGSA EKKI OF MIKIÐ UM AUKAATRIÐIN“ og leita frekar sérfræðiaðstoðar við nánari útfærslur á einstaka lausnum, þar sem áherslur eru ólíkar, fremur en að láta skerast í brýnu, sem er ekki gott til afspurnar af okkar vettvangi, og getur aðeins tafið fyrir úrlausnum málanna.

Góðir aðalfundargestir.

Ég vænti þess að við eigum eftir að eiga hérna góðan aðalfund, á þessum fallegu haustdögum. Á dagskrá eru mörg áhugaverð málefni til kynningar og umfjöllunar, m.a. ávörp frá forsætisráðherra, Sigmundi Davíð Gunnlaugssyni og frá Halldóri Halldórssyni formanni Sambands sveitarfélaga. Þá munu Magnús Geir Þórðarson útvarpsstjóri og Hrafnkell Freyr Lárusson fjalla um fjölmiðla á landsbyggðinni. Þá verður byggðamál og þjónust. Skúli björn Gunnarsson kynnir tillögu starfsháttanefndar um endurskoðun á skipulagsskrá Austurbrúar og Jóna Árný Þórðardóttir framkvæmdastjóri fer yfir stöðu stofnunarinnar. Nefndarstörf hefjast að því búnu en síðan verður óvissuferð í boði Vopnafjarðarhrepps og hátíðarkvöldverður í umsjá heimamanna.

Á morgun fjallar Soffía Eydís Björgvinsdóttir og Magnús Jónsson um framtíðarskipan húsnæðismála, Ólafur Áki Ragnarsson kynnir starfsemi SSA og að því búnu tekur við afgreiðsla mála.

Léttur hádegisverður verður í fundarlok sem eru áætluð kl. 14.00.

Sjálfur þarf ég að fjölskyldulegum ástæðum, að sinna öðrum ánægjulegum skyldum á morgun, þar sem sonur minn og sambýliskona hana munu gangi í heilagt hjónaband, en óska ykkur alls hins besta.

Tillaga hefur borist um að Stefán Már Gunnlaugsson og Ólafur B. Valgeirsson, verði skipaðir fundarstjórar og Magnús Már Þorvaldsson og Hrunn Snorrardóttir, verði fundarritarar aðalfundarins.

Ef ekki eru aðrar tillögur um skipanina, þá vil ég biðja þau að taka við stjórn fundarins og segi þar með þennan 48. aðalfund SSA settan.